

صنعت نفت ایران

ت؟!!

بازارت ایران را جبران نکرد

محکمی داشته باشد اما وزارت نفت کارشناسان را متهم به عناد کرده بود. سرانجام با اعلام خروج آمریکا از برجام، توتال فرانسوی-امریکایی که پیدا بود منافع کلانش را در آمریکا به یک سرمایه‌گذاری ۵ میلیارد دلاری در ایران نمی‌فرشود، زمزمه خروج سرداد. اما زنگنه در پی متوقف شدن فعالیت‌های توتال در ایران،

آب پاکی را روی دست همه ریخت و اعلام کرد: «جریمه‌ای مشمول این کار توتال نمی‌شود، فقط آن پولی که این شرکت تاکنون هزینه کرده، به او عودت داده نمی‌شود!» شرکت فرانسوی توتال در دو دهه اخیر روزانه ۱۵ میلیون دلار خسارت به ایران زده است. این مطلب را اصغر ابراهیمی اصل مدیرعامل اسبق شرکت ملی صنایع پتروشیمی عنوان کرده است.

عقب‌ماندگی در میادین مشترک

در طول هشت سال دولت گذشته، در توسعه و تولید حداکثری از میادین مشترک، بویژه میادین مشترک با کشور عراق و عربستان سعودی دچار عقب‌افتادگی فراوان، مهاجرت ذخایر هیدروکربوری به طرف کشورهای رقیب و همسایه و در نهایت از دست رفتن این ثروت عظیم ملی شد. علی‌خضریان، سخنگوی کمیسیون اصل ۹۰ مجلس در این باره گفت: متأسفانه طی این هشت سال اخیر تقریباً نه تنها هیچ میدان مشترک نفتی جدیدی توسعه نیافته است بلکه برخی از طرح‌های توسعه مصوب قبلی و حتی قرارداد و سرمایه‌گذاری خارجی به شکل مشکوک و دلایل نامعلوم توسط زنگنه کان لم یکن و فسخ گردیده‌اند.

خسارت ۱۰۰۰ میلیارد تومانی به خزانه

بیزن زنگنه وزیر نفت دولت روحانی در ماه‌های آخر مسئولیت خود بنزین و فرآورده‌های نفتی را به قیمت نازل پیش‌فروش و پول آن را هزینه کرده بود. زنگنه محموله‌های متعدد بنزین و گازوئیل را با قیمت ۷۲،۵ میلیون دلار به چند شرکت فروخته اما ۲۰۰ هزار تن از این فرآورده‌های نفتی به مشتریان تحویل نشده با آنکه همان زمان پولش به حساب شرکت ملی نفت واریز شده بود. نکته قابل تأمل اینک در قرارداد فروش این فرآورده‌ها قیمت روز لحاظ نشده و با افزایش قیمت نفت خسارت ۳۶،۴ میلیون دلار به کشور و مردم وارد شده بود. به عبارت دیگر وزارت نفت در ماه‌های پایانی خود بنزین و گازوئیل را به قیمت ثابت پیش‌فروش کرده و اگر قیمت دلار را به‌صورت نیمایی در آن مقطع ۲۵ هزار تومان در نظر بگیریم ۹۱۰ میلیارد تومان و به قیمت دلار آزاد بیش از هزار میلیارد تومان به کشور فقط در همین چند فقره قرارداد خسارت خورده بود.

عدم پرداخت بدهی در قرارداد گازی با ترکمنستان

ماجرای اختلاف ایران با ترکمنستان در سال ۹۵ که به قطع گاز مناطق شمالی کشور در فصل سرما انجامید، فقط یکی از موارد پرونده قصور بیزن زنگنه است که به گفته عضو کمیسیون انرژی مجلس، محمدجواد ظریف در جلسه با نمایندگان از آن به‌عنوان «خیانت» یاد کرد.

لازم به ذکر است با روی کار آمدن دولت یازدهم، بیزن زنگنه وزیر نفت وقت، تعامل گازی ایران و ترکمنستان را در سال ۹۵ بهم زد. ایران از سالیان قبل در فصل سرد از ترکمنستان گاز وارد می‌کرد و بابت این واردات، مبلغی به ترکمنستان بدهکار بود. در دولت حسن روحانی، اقدامی برای بازپرداخت بدهی صورت نگرفت. با اقدام زنگنه، در دولت گذشته مناطق شمالی کشور به علت توقف واردات گاز از ترکمنستان دچار کمبود گاز در فصل سرما شد. همچنین وزیر سابق امور خارجه، اظهارنظر منتسب به او درباره بیزن زنگنه، وزیر سابق نفت که توسط مالک شریعتی، سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس نقل شده را کذب محض خواند. وی گفت: آنچه در جلسه نمایندگان مجلس گفتم این است که آقای مهندس زنگنه باید به دولت و نهادهای نظارتی درباره عملکرد حوزه خود در نفت و انرژی پاسخگو باشد نه سیاست خارجی. عدم پرداخت بدهی ترکمنستان ضربه‌ای در سیاست خارجی بود اما مهندس زنگنه مسئول این زیان نیست. به نمایندگان مجلس گفتم شما باید قانونی را که در حوزه سیاست خارجی، ظرفیتی برای وزارت امور خارجه در پیگیری این امور قائل نیست تغییر دهید، نه اینکه مهندس زنگنه را مسئول بدانید. این دست خیرسازی‌ها کاملاً نشان می‌دهد که چون قافیه به تنگ آمده، سناریوی نخ‌نمای جعل و اکاذیب را پیش گرفته‌اند. گرچه چه کسی باور می‌کند من درباره یکی از چهره‌های برجسته دولت چنین تعابیری به کار ببرم؟

۵ نکته درباره دیپلماسی انرژی ایران در تعامل با ترکمنستان و عراق

دولت قبل، خرید گاز از ترکمنستان را متوقف و روابط دو کشور را تخریب کرد

ایران به ترکمنستان در سه قسط پرداخت و روابط دو کشور احیا شد، بلکه ایران قرارداد سوآپ گاز به میزان ۵ میلیون مترمکعب در روز را در سال ۱۴۰۰ امضا کرد و سپس این عدد را در سال ۱۴۰۱ به دوبرابر رساند. در ادامه قرارداد واردات روزانه ۱۰ میلیون مترمکعب از ترکمنستان امضا شد که نقش کلیدی در تبدیل ایران به هاب گازی منطقه دارد.

همچنین از ابتدای دولت سیزدهم با مذاکرات فشرده طرف ایرانی با عراق و اعمال فشار برای اخذ معافیت این کشور از آمریکا به نظر می‌رسد گام به گام منابع بلوکه شده ایران در عراق در گذشته در حال وصول و آزاد شدن است و بعد از وصول ۱/۶ میلیارد دلار از منابع ایران، حال اخبار آزادسازی حدود ۳ میلیارد دلار دیگر نیز به گوش می‌رسد.

اما همزمان با اعلام خبر موفقیت‌های ایران در عرصه دیپلماسی انرژی در شرایط تحریم و مشخص شدن رویکرد غلط دولت گذشته در تعامل با همسایگان، روایت‌های غلطی در فضای رسانه‌ای ناظر به این دو خبر منتشر شد. طبق این روایت‌ها تسویه بدهی ایران به ترکمنستان از طریق منابع عراق در حکم محکومیت ایران آورده شده است و در واقع تسویه بدهی و احیای روابط با ترکمنستان جزو عملکرد دولت محسوب نمی‌شود. همچنین وصول مطالبات عراق با مجوز آمریکا نیز نشانه ضعف دیپلماسی ایران است نه دستاورد آن.

اما ناظر به غلط بودن این روایت‌ها ۵ نکته وجود دارد:

اول، در هیچ حکم داور، محل منابع برای تسویه بدهی با جریمه مشخص و الزام نمی‌شود، اگر این‌طور بود در سال ۹۹ بدهی ایران به‌صورت خودکار به حساب ترکمنستان واریز و تسویه می‌شد و کار به پرداخت اقساطی در دولت سیزدهم نمی‌کشید.

دوم، اصلاً پرونده ایران و ترکمنستان به مرحله شکایت مجدد و توقیف اموال کشیده نشده که حالا محل منابع توقیف شده از عراق یا سایر کشورها تعیین شود و با آمدن دولت سیزدهم روند پرداخت بدهی ایران به ترکمنستان از نیمه دوم ۱۴۰۰ تا ابتدای ۱۴۰۲ در سه قسط انجام شد.

سوم، آزاد شدن منابع ایران در عراق برای سایر مصارف جز پرداخت بدهی به ترکمنستان، مثل واردات کالاهای اساسی نشان می‌دهد پرداخت از بانک TBI با حکم داور یقین‌بخش بی‌معنا و کذب است و مسیرهای دیگری با دیپلماسی فعالانه باز شده است.

چهارم، هر چند ساختار بانکی عراق زیر نظارت امریکاست اما این ایران بود که با استفاده از ابزارهای مختلف دیپلماتیک طرف عراقی را برای اخذ مجوز از آمریکا و آزاد کردن منابع ایران تحت فشار گذاشت که از جمله آن اعمال محدودیت بر صادرات انرژی به عراق بود که موفقیت‌آمیز شد.

خبرگزاری رویترز نیز در گزارشی با عنوان «**2\$ Iraq to pay ۷۶ billion in gas and electricity debt to Iran**» که تلاقی و فشار ایران به عراق از طریق اعمال محدودیت اشاره کرده است. طبیعی است که آمریکا قصدی برای لطف کردن به ایران از طریق آزادسازی منابع ندارد مگر اینکه با اصرار عراق و با توجه به نیاز این کشور به گاز، مجبور به این کار شده باشد. پنجم، نکته جالب اینکه بدانید عراقی‌ها حتی مطالبات ایران را به بانک TBI نیز واریز نمی‌کردند و بعد از مذاکرات و رایزنی‌های فشرده، ابتدا این مبلغ در بانک عراقی واریز شده و سپس با انجام سایر مذاکرات به حساب ترکمن‌ها منتقل شد.

گزارش

احسان حسینی

خبرنگار

در روزهای گذشته انتشار دو خبر درباره تعاملات انرژی ایران با ترکمنستان و عراق، آن را به سوژه اصلی بسیاری از رسانه‌ها تبدیل کرده است. در ابتدا مالک شریعتی سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس در توییت نوشت: آقای دکتر ظریف! حال که سکوت شکستید، در ایامی که وزارت نفت دولت سیزدهم بدون برجام موفق شده بدهی ترکمنستان را تسویه و قرارداد گازی را احیا کند، آنچه سال ۹۹ در جلسه با بنده و جمعی از نمایندگان در دفترتان گفتید، علنی بگویید: «زنگنه در ماجرای ترکمنستان خیانت کرده»، دانستنش حق مردم نبود؟!

دولت قبل به هوای برجام قرارداد گازی با ترکمنستان را بهم زد

طبق ادعای شریعتی، جواد ظریف در جلسه‌ای با نقد عملکرد بیزن زنگنه عنوان کرده که در پرونده ترکمنستان و مناقشه گازی ایجاد شده در دولت‌های یازدهم و دوازدهم با این کشور، وزیر سابق نفت به کشور خیانت کرده و با تصمیمات غلط به منافع ملی خسارت وارد کرده است.

در دولت قبل، وزارت نفت وقت به هوای اجرای برجام، ضمن عدم تسویه بدهی ایران به ترکمنستان، خرید گاز از این کشور را از دی ۹۵ متوقف و روابط دو کشور را تخریب کرد و سپس با شکایت ترکمنستان در داور ۲ میلیارد دلار جریمه شد، اما با روی کار آمدن دولت سیزدهم، با دیپلماسی انرژی ۱.۶ میلیارد دلار از منابع ایران در عراق برای تسویه بدهی گازی ایران به ترکمنستان پرداخت شده و گام مهمی برای احیای روابط گازی و اقتصادی با این کشور برداشته شد.

آزادسازی حدود ۳ میلیارد دلار از منابع ایران در عراق

خبر دوم نیز درباره آزادسازی بخش دیگری از منابع ایران در عراق است که رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق از آزادسازی ۲۰۷ میلیارد دلار طلب ایران از عراق خبر داد. بخشی از منابع بلوکه شده ایران در عراق برای نیازهای حجاج تخصیص یافته و بخشی از پول‌ها نیز برای تأمین کالاهای اساسی پرداخت شده است.

رویترز به نقل از یک مقام ارشد وزارت خارجه عراق نوشت، عراق پس از دریافت معافیت تحریمی از سوی آمریکا، با پرداخت حدود ۲۰۷۶ میلیارد دلار بدهی گاز و برق به ایران موافقت کرده است. فؤاد حسین وزیر امور خارجه عراق در دیدار با آنتونی بلینکن وزیر امور خارجه آمریکا در حاشیه کنفرانس ریاض روز پنجشنبه مجوز دریافت کرد.

دیپلماسی انرژی ایران بدون برجام جواب داد

اما وجه اشتراک این دو خبر چیزی نیست جز «دیپلماسی انرژی فعالانه» در دولت سیزدهم. بعد از گذشت ۲۰ ماه از عمر دولت سیزدهم، نه تنها بدهی

برق ۳ وزارتخانه پرمصرف قطع شد

و حداقل ۶۰ درصد کاهش مصرف در ساعات غیراداری را توسط تمامی دستگاه‌های اجرایی، ادارات، بانک‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی الزامی دانست و گفت: پیش از این به شیوه‌های مختلف اطلاع‌رسانی لازم در این خصوص صورت گرفته است و تمامی دستگاه‌های مسئول موظفند در راستای تأمین برق مصرفی مورد نیاز هموطنان، با جدیت، رعایت مصوبه هیأت وزیران را در دستور کار قرار داده و اطمینان داشته باشند هیچ‌گونه اغماضی در برخورد قانونی با ادارات پرمصرف صورت نخواهد گرفت.

ناظران تأمین برق مورد نیاز و آرامش و آسایش مشتریان را مهم‌ترین هدف جاری مجموعه صنعت برق دانسته است و با قدردانی از همکاری غالب مشتریان اداری شهر تهران در اجرای طرح‌های کاهش پیک مصرف برق، خاطرنشان کرد: در صورت تداوم بی‌توجهی برخی از ادارات، در مراحل بعدی اسامی ادارات پرمصرف نیز به اطلاع عموم خواهد رسید.

شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ، اشتراک برق ۱۵ نهاد عمومی شامل سه وزارتخانه را که به اخطارهای کاهش مصرف برق بی‌توجه بودند، قطع کرد. مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ با بیان اینکه با رصد انجام شده توسط سامانه‌های هوشمند، ۱۵ اداره که اقدام به کاهش مصرف برق نکرده بودند توسط کارشناسان این شرکت شناسایی شده و اخطار دریافت کرده‌اند، از اعزام گروه‌های فنی به این ادارات به منظور قطع برق طی روز یکشنبه ۲۱ خردادماه خبر داد و گفت: طی روز یکشنبه، اشتراک برق ۱۵ دستگاه اجرایی شامل سه وزارتخانه، دو بانک عامل و ساختمان مرکزی متعلق به یکی از شرکت‌های بیمه کشور، قطع شد و وصل مجدد جریان منوط به تعهد کتبی بالاترین مقام مسئول این ادارات مبنی بر رعایت الگوی مصرف ابلاغی خواهد بود. کامبیز ناظریان با اشاره به اهمیت رعایت مصوبات هیأت دولت در خصوص کاهش مصرف برق بخش اداری توسط مدیران و مسئولان نهادهای ذریبط، کاهش حداقل ۳۰ درصدی مصرف برق در ساعات اداری